

"Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan əsgəri bilməlidir ki, ölkəmizin ərazi bütövlüyü nəyin bahasına olursa-olsun, bərpa edilməlidir".

Heydər ƏLİYEV

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır

8 avqust 2015-ci il № 60 (1976)

Qiyməti 25 qəpik

"Silahlı Qüvvələrin bütün şəxsi heyəti torpaqlarımızı işğaldan azad etmək uğrunda müqəddəs borcunu yerinə yetirməyə qadirdir"

Müdafiə naziri cəbhə bölgəsində hərbi hissələrin döyüş hazırlığını yoxlayır

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov cəbhəboyu rayonlarda yerləşən birlik, birləşmə və hərbi hissələrdə döyüş hazırlığını yoxlayır.

Düşmənlə üzübüz sən-gərlərdə döyüş növbəsi aparan şəxsi heyətlə keçirilən görüşlərdə Müdafiə naziri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin ordu qarşısında qoyduğu bir sıra tapşırıqları diqqətə çatdıraraq bildirib: "Dövlət başçısının tapşırığına əsasən, Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi, komandir heyəti tez-tez cəbhə xəttində şəxsi heyətlə görüşlər keçirir. Əsas məqsədimiz əsgər və zabitlərimizin ümumi vəziyyəti, hərbi hissələrin döyüş hazırlığının səviyyəsi ilə maraqlanmaq, müvafiq tapşırıqları və tövsiyələri çatdırmaqdır.

Bu gün Azərbaycan öz iqtisadiyyatı, büdcəsi, demokratiya vəziyyəti, hərbi gücü və bir sıra digər parametrlərinə görə, hər cəhətdən tənəzzülə uğrayan düşməndən qat-qat üstündür. Bunu təbii deyil, artıq Ermənistanın siyasi rəhbərliyi də etiraf edir. Bütün bunlar Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin apardığı ardıcıl siyasətin nəticəsidir. Ordumuza göstərilən diqqət sayəsində Silahlı Qüvvələrimiz müasir silah-sursat, döyüş texnikası, o cümlədən təyyarə, helikopter və artilleriya sistemlərinin keyfiyyəti, şəxsi heyətin sayı və döyüş əzmi baxımından düşməni ordusunu dəfələrlə qabaqlayır.

(Ardı 2-ci səhifədə)

Biz də hazırıq

Mən müəlliməm. Zamanında şagirdlərimə Vətəndən, Vətən sevgisindən çox danışmışam.

Ermənistan elan etmədən Azərbaycana qarşı müharibəyə başlayanda mən də könüllü olaraq müharibəyə getdim. 1992-ci il idi. Zabit kimi Zəngilanda hərbi xidmətə başladım. Zəngilanın işğalından sonra xidmətim Murovdagda davam etdirildi. İndi istefada olan mayoram.

Etiraf edilməlidir ki, hərbi xidmətdə formalaşan xarakter müliki həyatda həmişə gerekli olur. Ünsiyyətdə olduqun adamlarla söhbət zamanı həmişə bu haqda da danışırım.

İki oğul atasıyam. Oğullarım ikisi də Vətənə borcunu yerinə yetirib. Onlar da, mən də Silahlı Qüvvələrimizin döyüş hazırlığının seviyyəsinə qürur duyuruq. Ali Baş Komandanın, Müdafiə nazirinin vaxtaşırı düşmənlə təmas xəttində yerləşən hərbi hissələrdə olması əsgər və zabitlərimizin mənəvi hazırlığında müstəsna rol oynayır. Hərbi hissələrdə yaradılan şərait əsgərlərimizin xidməti vəzifələrini daha məsuliyyətlə yerinə yetirməsinə şərtləndirir. Bu, həqiqətdən də belədir. Yaradılan şərait böyük mənəvi təsirə malikdir.

ƏLİ MƏMMƏDOV,
Qaradağ rayonu,
Lökbatan qəsəbəsi

Belə ki, son vaxtlar atəşkəsi pozan düşməni ağır itkilər verir, irimiqyaslı əməliyyatlar aparmağa cürət eləmir. Bir vətəndaş kimi, müharibə veteranı kimi Silahlı Qüvvələrimizdə aparılan islahatlardan qürur duyuram. Keçmiş döyüşçü yoldaşlarımla görüşəndə bu haqda ürkətdolu danışırıq. Hamımız inanırıq ki, belə bir ordu torpaqlarımızı işğaldan azad etməyə qadirdir...

Silahlı Qüvvələrimizin döyüş hazırlığının hansı səviyyədə olduğunu düşməni yaxşı bilir. Onu da bilir ki, Cənubi Qafqazda ən güclü orduda malik olan bir dövlətin ərazilərindən çıxmalıdır. Onu da bilir ki, sülh danışıqları baş tutmasa, Azərbaycan işğal edilmiş ərazilərini döyüşlə azad edəcək.

Yaradılan şəraitə görə, bir vətəndaş kimi Ali Baş Komandanı, Müdafiə nazirini minnətdarlıq. Ali Baş Komandanın əmri verərsə, özüm də, oğullarım da döyüşlərə getməyə, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsində iştirak etməyə hazırıq.

Həqiqi hərbi xidmətə 2014-cü ilin yayında çağırılmışam. Bilirdim ki, hamı kimi mən də vətəndaşlıq borcunu yerinə yetirməliyəm. Hərbi nizamnamələrin tələblərinə məsuliyyətlə əməl etməliyəm. Bunları mənə valideynlərim də demişdi, məktəbdə müəllimlərimdən, qohumlarımdan, qonşularımdan da eşitmişdim. Ona görə özümü hərbi xidmətə hazır hesab edirdim.

Əsgər adı ilə fəxr edirəm

Torpaqlarımızın işğaldan azad edilməməsi bir vətəndaş olaraq mənə də ağırdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin apardığı danışıqlar nəticə verməyə, işğal olunmuş ərazilərimizi döyüşlə almalyıq. O torpaqları biz azad etməliyik. Ona görə hər birimiz həvalə edilən silahların atış xüsusiyyətlərini mükəmməl öyrənirik. Bu işdə bizə komandirlərimiz də, təcrübəli əsgər yoldaşlarımız da kömək eləyir. Bunu bizdən torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi zərurəti tələb edir. Bu, Vətənin tələbidir.

Hamı kimi mənə də məlumdur ki, Silahlı Qüvvələrimizdə son dövrlərdə aparılan islahatlar öz tə-

sirini göstərir. İndi Ordumuz Cənubi Qafqazda ən güclü ordudur.

Komandirimin dediyi bir fikri digər əsgər yoldaşlarım kimi mən də heç zaman yaddan çıxarmaram. O, deyir ki, əsgərin döyüş hazırlığı ilə mənəvi-psixoloji hazırlığı bir-birini tamamlamalıdır. Bizim mənəvi hazırlığımız da döyüş hazırlığımızla birləşməlidir. Ali Baş Komandanın, Müdafiə nazirinin döyüş bölgələrinə gəlməsi, əsgərlərlə bilavasitə sən-gərlərdə söhbət etməsi, tapşırıqlar və məsləhətlər verməsi bizim ruh yüksəkliyimizə səbəb olur.

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun dediyi bir fikir hələ hərbi xidmətə gəlməmişdən

yaddaşıma həkk olunub: "Ən etibarlı silah yaxşı öyrədilmiş əsgərdir". Ona görə də hər birimiz yaxşı əsgər olmaq üçün bizə etibar edilən hərbi vəzifələri layiqincə yerinə yetirməyə çalışırıq.

Mən hərbi xidmətə Sumqayıt şəhərindən çağırılmışam. Xidmətimin ilk aylarında mən də çətinliklərlə üzləşirdim. Lakin bu çətinliklərin öhdəsindən gəlməyi bacardım. Buna görə komandirlərimə, təcrübəli əsgər yoldaşlarıma minnətdarlığımı bildirirəm.

Əsgərlərin məişət şəraitinin seviyyəsi yüksəkdir. Buna görə əsgər yoldaşlarımızın adından Ali Baş Komandanı, Müdafiə nazirini minnətdarlıq...

Ermənistanla sərhəd rayonlarında atəşkəs tez-tez pozulur. Əsgərlərimiz onlara həmişə layiqli cavab verir. Düşməni hiss eləyir ki, heç nəyə nail ola bilməyəcək. Çünki Azərbaycan əsgəri döyüş növbəsində ayıq-sayıq dayanır, hərbi xidmətini böyük məsuliyyətlə yerinə yetirir.

Mən fəxr edirəm ki, Ali Baş Komandanın, Müdafiə nazirinin əmr və göstərişlərini layiqincə yerinə yetirən əsgərlərimiz var və mən də onların sırasındayam.

Əsgər
Elnur ŞİRİNOV,
"N" hərbi hissəsi

"LaDiplomatie" portalı:

Ermənistanın etnik təmizləmə siyasətinin rəsmi şəkildə tanınması bu ölkəyə ağır zərbə olacaq

Fransanın "LaDiplomatie" portalında Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin (AIHM) "Çıraqov və digərlərinin Ermənistanla qarşı" işi üzrə qərarı ilə bağlı məqalə yayılıb. Məqalənin müəllifi Loran Banin Məhkəmənin qərarını şərh edərək yazır ki, AIHM beynəlxalq hüququn müvafiq normalarını əldə rəhbər tutaraq şəxsi əmlak əlçatmaz olduğu halda dövlətin əlavə tədbirlər görmək vəzifəsinin olduğunu xatırladır. Bu qərarla Məhkəmə məcburi köçkünlərin doğma yurduvularına qayıtması və onların öz əmlakına yiyələnməsi hüququnu tanıyır. Münaqişə başlayandan bəri ilk dəfə olaraq Məhkəmə Azərbaycan ərazisinin bir hissəsinin Ermənistan tərəfindən işğal edildiyini və Dağlıq Qarabağın bu gün erməni silahlı qüvvələrinin nəzarəti altında olduğunu qeyd edir. AIHM öz qərarını beynəlxalq hüququn müəyyən edilmiş qaydaları ilə əsaslandırır və Ermənistanın Dağlıq Qarabağa nəzarətini işğal faktı kimi dəyərləndirir.

Qərarın icrasını məcburi köçkünlərin öz evlərinə qayıtması və Ermənistan qoşunlarının işğal etdiyi ərazilərdən qeyd-şərtsiz çıxmasını tələb edir. Münaqişənin sülh yolu ilə həll olunması üçün aparılan danışıqlar prosesində Ermənistanın iradəsini sındırmaq üçün AIHM-in bu qərarı ilə de-fakto ləğv olunur. Bu baxımdan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli yolunda aparılan danışıqlarda Məhkəmənin qərarı Azərbaycanın xeyrinə atılan həlledici addımdır.

Məqalədə qeyd edilir ki, Strasburqun yüksək instansiyalı məhkəməsi işğal olunmuş ərazilərdə insan hüquqlarının pozulmasına görə Ermənistanın məsuliyyət daşdığını bildirir. Yəni, Ermənistan Dağlıq Qarabağ və onun ətrafında yerləşən, ermənilərin heç vaxt yaşamadığı 7 inzibati rayonda pozulan insan hüquqlarını bərpa etməlidir.

Məqalədə vurğulanır ki, Dağlıq Qarabağ ərazisində etnik təmizləmə siyasətinin rəsmi şəkildə tanınması bəşəriyyətə qarşı cinayət törətməkdə ittiham edilən təcavüzkar Ermənistanla ağır zərbə olacaq. AIHM-in bu qərarı Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli və mövcud status-kvonun ləğv edilməsi baxımından böyük əhəmiyyət daşıyır.

AZƏRTAC

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatı

Ermənistan silahlı qüvvələrinin növbəti iki pilotsuz uçan aparatı məhv edilib

6 avqust 2015-ci il.

Cəbhənin Ağdam rayonu istiqamətində Silahlı Qüvvələrimizin mövqeləri üzərində uçanlar həyata keçirməyə cəhd göstərən Ermənistan silahlı qüvvələrinə məxsus 2 ədəd "Krunk-25" taktiki pilotsuz uçan aparatı (PUA) Hərbi Hava Qüvvələrinin Hava Hücumundan Müdafiə bölmələrinin sayıqlığı nəticəsində vaxtında aşkar olunaraq atəş nəticəsində məhv edilib.

"Krunk-25" pilotsuz uçan aparatı taktiki dərində hava kəşfiyyatı tapşırıqlarını yerinə yetirmək üçün nəzərdə tutulub. Aparat proqramlaşdırılmış avtopilotla, video və fotokameralla avadanlıqla təchiz olunub. PUA yerdən operator tərəfindən idarə olunur.

Uçuş aparatının maksimal uçuş hündürlüyü 5400 metr, qalxma çəkisi 60 kq, uzunluğu 2,95 metr, qanadların açılma uzunluğu 4,2 metr, havada qalma vaxtı 5 saat, uçuş sürəti 150 km.saatdır.

Ermənistan silahlı birləşmələri atəşkəs rejimini pozub

7 avqust 2015-ci il.

Müdafiə Nazirliyi bildirir ki, erməni silahlı bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində 60 millimetrlik minaatanlardan və iriçaplı pulemyotlardan da istifadə etməklə sutka ərzində atəşkəs rejimini ümumilikdə 101 dəfə pozub.

Ermənistan Respublikası İcəvan rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə və Berkaber kəndində yerləşən mövqelərdən Qazax rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə və Qızılhacı kəndində, Bərd rayonunun Çinari kəndində yerləşən mövqelərdən Tovuz rayonunun Koxanəbi və Ağbulaq kəndlərində yerləşən mövqelərimiz atəşə tutulub.

Goranboy rayonunun Talış, Tapqaraqoyunlu, Gülistan, Tərtər rayonunun Çiləbürt, Göyax, Qızıloba, Ağdam rayonunun Şıxlar, Baş Qərvənd, Sarıcalı, Cəvahirli, Kəngərli, Novruzlu, Qarabaşlı, Mərzili, Xocavənd rayonunun Kuropatkino, Füzuli rayonunun Qaraxanbəyli, Horadiz, Aşağı Əbdürrəhmanlı, Aşağı Seyidəhmədli, Cəbrayıl rayonunun Mehdi kəndləri yaxınlığında, həmçinin Goranboy, Xocavənd, Füzuli və Cəbrayıl rayonları ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən də Silahlı Qüvvələrimizin mövqeləri atəşə tutulub.

Düşməni cavab atəşi ilə susdurulub.

Cəbhə bölgəsindəki hərbi hissələrin döyüş hazırlığını yoxlayan Müdafiə naziri zabit heyətilə toplantılar keçirib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov və nazirliyin rəhbər heyəti cəbhəboyu rayonlarda yerləşən birlik, birleşmə və hərbi hissələrin döyüş hazırlığının yoxlamalarının nəticələrinə həsr olunan toplantılar keçirib.

Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi əvvəlcə ulu öndər Heydər Əliyevin hərbi hissənin ərazisində ucaldılmış büstü önünə gül dəstələri qoyaraq onun xatirəsini hörmət və ehtiramla yad ediblər.

Cəbhə bölgəsində yerləşən hərbi hissə komandirlərinin, qərargah rəislərinin və digər məsul zabitlərin iştirakı ilə keçirilən toplantılarda hazırkı əməliyyat şəraiti, döyüş hazırlığının vəziyyəti, müdafiə sistemi, onun hərərəfli təminatı və bir sıra digər xidməti məsələlərlə bağlı Müdafiə nazirinə məruzələr edilib. Sonda Müdafiə naziri real vəziyyət nəzərə alınmaqla döyüş və praktiki hazırlığa

diqqətin artırılması, döyüş növbətçiliyində sayıqlığın gücləndirilməsi, verilən döyüş tapşırıqlarının dəqiq, vaxtında və müxtəlif hava şəraitlərində yerinə yetirilməsi, o cümlədən bölmələrin və döyüş texnikasının dö-

yüşə hazır vəziyyətə gətirilməsi ilə əlaqədar müvafiq tapşırıqlar verib. Müdafiə Nazirliyi rəhbərliyinin cəbhə bölgəsinə səfəri başa çatıb.

**Müdafiə Nazirliyi
Mətbuat Xidməti**

Müdafiə naziri ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsini qəbul edib

Avqustun 7-də Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsi Anjey Kasprşiki qəbul edib.

Görüşdə qoşunların təmas xəttindəki hazırkı vəziyyət, keçirilən monitorinqlərin nəticələri və münaqişənin həllinə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

**Müdafiə Nazirliyi
Mətbuat Xidməti**

Cəbhə bölgəsindəki hərbi hissələrin sosial-məişət şəraiti ən yüksək səviyyədə olmalıdır

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, cəbhəboyu rayonlarda olan Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov və nazirliyin rəhbər heyəti cəbhə bölgəsində yerləşən hərbi hissələrdə tikilən obyektlərdə olub.

Ölkə prezidentinin göstərişinə əsasən, cəbhə bölgəsində yeni tikilən hərbi şəhərciklərdə aparılan inşaat işlərinin gedişatını yoxlayan Müdafiə naziri hərbi obyektlərin plana uyğun, keyfiyyətli tikilməsi, müəyyən olunmuş müddətdə başa çatdırılması, həmçinin quruculuq işlərinin aparılması

ilə əlaqədar müvafiq tapşırıq və tövsiyələri verib. General-polkovnik Zakir Həsənov zirehli texnika, artilleriya qurğu və sistemləri üçün saxlanclar, hərbi tibb müəssisələri, əsgər yataqxanaları, xidməti və inzibati otaqlar, səhra və stasionar hamam-camaşırxana komp-

**Müdafiə Nazirliyi
Mətbuat Xidməti**

“Silahlı Qüvvələrin bütün şəxsi heyəti torpaqlarımızı işğaldan azad etmək uğrunda müqəddəs borcunu yerinə yetirməyə qadirdir”

Müdafiə naziri cəbhə bölgəsində hərbi hissələrin döyüş hazırlığını yoxlayır

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Keçən ilin avqustundan indiyədək ötən müddətdə düşməne vurulan zərbələrdən sonra Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi hələ də özünə gələ bilməyib. İndi də qorxu və vahimə içindədir.

Artıq məqam yetişib. Səbri tükənən xalqımız, öz doğma yurdlarından didərgin salınmış insanlarımız da bizdən Azərbaycanı qarşı düşmənlərlə müqəddəs borcunu çıxarmağı tələb edir. Beynəlxalq qurumlar tərəfindən münaqişəyə dair qəbul edilmiş bir çox qərarlar da haqq və ədalətin bizim tərəfimizdə olduğunu sübut edir. Xalqımız onu da bilməlidir ki, döyüş ruhlı Azərbaycan əsgəri ölkəmizi Şuşasız, Laçınsız, digər işğal olunmuş şəhər və

kəndlərsiz təsəvvür etmir. Silahlı Qüvvələrin bütün şəxsi heyəti qisas və qələbə hissi ilə yaşayır, torpaqlarımızı işğaldan azad etmək uğrunda müqəddəs borcunu yerinə yetirməyə hazırdır və qadirdir. Azərbaycan əsgəri yalnız öz gücü və qüvvəsinə

güvənərək düşməni işğal olunmuş torpaqlardan qovmaqla ərazi bütövlüyümüzü bərpa edəcəkdir. Buna heç kimin şübhəsi olmamalıdır".

General-polkovnik Zakir Həsənov ərazinin çətin relyefi və xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla şəxsi heyətin dö-

yüş hazırlığına diqqətin daha da artırılması, döyüş növbətçiliyinin aparılmasında sayıqlığın gücləndirilməsi, verilən döyüş tapşırıqlarının istənilən anda, dəqiq və vaxtında yerinə yetirilməsi, o cümlədən müharibə zamanı bölmələrin döyüş hazırlığı vəziyyətinə gətirilməsi ilə əlaqədar ko-

mandir və reis heyətinə müvafiq tapşırıqlar verib. Müdafiə naziri cəbhədə müdafiə xəttinin dayanıqlığını, qoşunların atəş imkanlarını, ərazidə mühəndis-istehkam qurğularının vəziyyətini, postlar və mövqelərdəki şəxsi heyətin maddi-texniki təminatının təşkilini, mənəvi-

psixoloji durumunu, döyüş texnikası, silah-sursat və digər vasitələrin tam hazırlığını yoxlayıb.

Müdafiə Nazirliyi rəhbərliyinin cəbhə bölgəsinə səfəri davam edir.

**Müdafiə Nazirliyi
Mətbuat Xidməti**

Cəmsid Naxçıvanski - 120

Sərkərdənin xatirəsinə ehtiram

Azərbaycanın görkəmli sərkərdələrindən olan ilk Azərbaycan milli diviziyasının komandiri Cəmsid Naxçıvanskiyə anadan olmasının 120 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamına uyğun olaraq Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun təsdiq etdiyi tədbirlər planına əsasən, hərbi hissə və birləşmələrdə yubiley tədbirlərinin keçirilməsi davam edir.

Şəmkir hərbi birləşmənin əsgər klubunda keçirilən yubiley tədbiri də hərbi şöhrət tariximizə, hərbi xadimlərimizə hörmət və ehtiramın ifadəsinə çevrildi.

Tədbir iştirakçıları öncə dahi şəxsiyyət, müdrik dövlət

bildirdi ki, xalqımızın ümummilli lideri, dünya şöhrətli siyasətçi Heydər Əliyev həmişə Azərbaycanın hərbi tarixinin, qəhrəmanlıq yolu keçmiş sərkərdələrin, dövlət xadimlərinin, mütəfəkkirlərin həyat və fəaliyyətinin öyrənilməsinə, gənc nəsə çatdırılmasına böyük diqqət yetirmişdir. Bu ənənə onun layiqli varisi, Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir.

Hərbi tariximizdə önəmli yer tutan, 43 il şərəfli ömür yaşamış Cəmsid Naxçıvanski xatirəsinin əbədiləşdirilməsi də ulu öndərin xalqımız qarşısında misilsiz xidmətlərindən biridir. Ulu öndər onun xatirəsinin əbədiləşdirilməsinə üçün qərarlar qəbul etmiş, Naxçıvan-

de Cəmsid Naxçıvanskiyə ad verilmişdir. Görkəmli sərkərdə haqqında ölkə başçısının sərəncamı Silahlı Qüvvələrin şəxsi yubileyi təntənəli şəkildə qeyd olunmuşdur. Belə tədbirlər şəxsi həyatın döyüş ruhunu artırır. Vətəne, xalqa, dövlətə sədaqət hissini yüksəldir.

Qürurla demək olar ki, Silahlı Qüvvələrimizdə Cəmsid Naxçıvanskiyə yüzlərcə, minlərcə davamçısı var. Onlar ölkəmizin ərazi bütövlüyünü bərpə edəcək, üçrəngli bayrağımızı Xankəndidə, Şuşada, Kəlbəcərdə, Laçında və işğal olunmuş başqa ərazilərimizdə dağalanacaqdır. Zabitlər Loğman Xanlarov, Kamran Heybatov çıxış edərək C. Naxçıvanskiyə həyatı, şərəfli döyüş yolu, Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda mübarizəsi və Bakı şəhərinin erməni-bolşevik birləşmələrindən azad olunmasında göstərdiyi sücaətin Silahlı Qüvvələrin şəxsi həyatına böyük töhfə olduğunu bildirdilər.

Tədbirin sonunda Cəmsid Naxçıvanskiyə həyatından bəhs edən sənədli film nümayiş etdirildi.

**Mübariz MUSAYEV,
"Azərbaycan Ordusu"**

Azərbaycanın unudulmaz sərkərdəsi

Bu günlərdə hərbi tariximizin tanınmış simalarından olan general C. Naxçıvanskiyə anadan olmasının 120 illiyi Azərbaycan Hərbi Tarixi Muzeyində təntənəli qeyd olundu.

Azərbaycan Respublikası Prezident Administrasiyası, Müdafiə Nazirliyi Mənəvi-Psiqoloji Hazırlıq və İctimaiyyətlə Əlaqələr İdarəsi, hərbi təhsil müəssisələri, veteran təşkilatları, şəhər muzeyləri, KİV və digər təşkilatların nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən tədbir ənənəvi olaraq öndər Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda şəhid olan qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsinin bir dəqiqəlik sükutla anılması ilə başlanıb. Dövlət himninin ifasında sonra muzeyin rəisi ehtiyatda olan polkovnik Əzi-zadə Qənizadə tədbiri açıq

zı ordu sıralarındakı xidmətlərindən bəhs edən natiq sərkərdənin hərbi tariximizdə özünəməxsus bir çığır açdığı xüsusi vurğulayıb. Muzeyin rəisi 1918-1920-ci illərdə Şuşada Qarabağ süvari alayının komandiri kimi Azərbaycan torpaqlarının erməni-daşnak birləşmələrindən təmizlənməsində sərkərdənin rolunu və onun Sovet dövründə ordu quruculuğuna verdiyi töhfələri, hərbi kadrların hazırlanması ilə əlaqədar çətin, məqsədyönlü fəaliyyətini tədbir iştirakçılarına diqqətlə qatırdı.

Tədbirdə nümayiş etdirilən "Əsrin qəhrəmanlığı" adlı se-

nevi-Psiqoloji Hazırlıq və İctimaiyyətlə Əlaqələr İdarəsinin rəisi müavini, Əməkdar inşaatçı xadimi polkovnik Abdulla Qurbanlı görkəmli hərbi xadimi C. Naxçıvanskiyə şərəfli ömür yolumdan, xalqımızın qəhrəmanlıq ənənələrindən, ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin Cəmsid Naxçı-

elan edərək, "Hərbi tariximizdə özünəməxsus yeri olan unudulmaz sərkərdə Cəmsid Naxçıvanskiyə həyatı və fəaliyyəti" adlı məruzə ilə çıxış edib. Naxçıvanskiyə nəslinin sonuncu generalı C. Naxçıvanski istər çar ordusundan istərsə də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə formalaşdırılmış milli orduda həyata keçirilən hərbi quruculuq işlərində, istərsə də Qırımı-

nədi film müharibə cəbhələrində C. Naxçıvanskiyə göstərdiyi sücaətlərə gələcək nəsillərə örnək olan həyat və fəaliyyətinə həsr olunmuşdu. Tədbir iştirakçıları Prezident Administrasiyasının İctimai-siyasi məsələlər şöbəsinin baş məsləhətçisi Rəsim Mirzəyev, Müdafiə Nazirliyi Hərbi Orkestr xidmətinin rəisi, xalq artisti, professor, general-mayor Yusif Axundzadənin, Me-

vanskiyə verdiyi önəmdən danışırdılar. Məlumat üçün bildirildi ki, Müdafiə Nazirliyinin nümayəndə heyəti yaxın günlərdə Moskvadakı toplanmış məzarlarda dəfn olunmuş unudulmaz sərkərdəni hörmət və ehtiramla yad etməyə gələcəkdir.

Görkəmli Azərbaycan oğluna həsr olunan yubiley tədbiri konsert proqramı ilə başa çatıb.

**Lalə HÜSEYNOVA,
"Azərbaycan Ordusu"**

Hərbi tariximizin görkəmli siması

Azərbaycanın ilk milli atıcı diviziyasının komandiri Cəmsid Naxçıvanskiyə ev-muzeyindən qeydlər

Cəmsid Naxçıvanskiyə anadan olmasının 120 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2 aprel 2015-ci il tarixdə imzaladığı sərəncamda deyilir: "Cəmsid Naxçıvanskiyə bacarıqlı sərkərdə kimi şərəfli döyüş yolu keçmiş və Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda aparılan mübarizələrdə göstərdiyi sücaətlərlə milli hərbi sənəti tarixinə dəyərli töhfələr vermişdir. Onun ölkədə yüksək ixtisaslı hərbi kadr hazırlığı sahəsində zəngin fəaliyyəti təqdirəlayiqdir. Cəmsid Naxçıvanskiyə 1930-cu illərin ağır repressiyasına məruz qalmış və totalitarizm qurbanına çevrilmiş vətənpərvər şəxsiyyətlərdəndir".

Böyük sərkərdənin yubileyi doğulub boya-başa çatdığı Naxçıvanda da geniş qeyd edilir. Belə ki, Cəmsid Naxçıvanskiyə 120 illik yubileyinin Naxçıvan Muxtar Respublikasında keçirilməsi ilə əlaqədar Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi sədrinin 2015-ci il aprelin 9-da imzaladığı sərəncamla tədbirlər planı təsdiq edilmişdir. Həmin plana əsasən, muxtar respublikada hərbi tariximizin görkəmli simalarından olan Cəmsid Naxçıvanskiyə 120 illik yubiley tədbirləri keçirilir.

Yubiley tədbirlərinin keçirildiyi ünvanlardan biri də Naxçıvan şəhərinin mərkəzində yerləşən Cəmsid Naxçıvanskiyə ev-muzeyidir. Bura onun dünyaya göz açdığı və 12 yaşına qədər yaşadığı, Cəfəruddin xanın evi kimi tanınan evdir. XIX əsrdə Kəngərli nəsindən yetişən beş generalın varisi, özü keçmiş sovet Azərbaycanının birinci generalı olmuş Cəmsid Naxçıvanskiyə ev-muzeyinə yollandım. Burada məni səmimiyyətlə qarşılayan muzeyin əməkdaşları bütün eksponatlar haqqında məlumat verdilər.

Muzeyin bələdçisi Zəmfira Adıgözəlova görkəmli şəxsiyyətin həyat yoluna nəzər salaraq bildirdi ki, Cəmsid Naxçı-

vanski 1915-ci ilin mart ayında azərbaycanlı süvari alayında həqiqi hərbi xidmətə başlayıb. 1920-ci ildə ikinci Qarabağ süvari alayının komandiri təyin edilən Cəmsid Naxçıvanskiyə Qarabağdakı Əsgəran qalasının erməni daşnaklarından təmizlənməsində iştirak etmişdir. O, aprel ayının 12-dək təkə Əsgəran qalasında deyil, həm də Ağdamı və Xankəndini, eləcə də Şuşanı erməni quldurlarından təmizləyən hərbi qüvvələrimiz arasında fəallığı ilə seçilib. Cəmsid Naxçıvanskiyə 1921-ci ildə Azərbaycanın ilk milli atıcı diviziyasını yaradıb və həmin diviziyaya komandir təyin olunub.

General Cəmsid Naxçıvanskiyə heç bir əsas olmadan 20 may 1938-ci ildə həbs edilərək onun haqqında yazmaq yasaqı idi. Yalnız 1969-cu ildə Azərbaycana rəhbər seçilmiş ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin cəsarətli təşəbbüsü sayəsində bəraət alan C. Naxçıvanskiyə adlı hərbi tariximizdə əbədiləşib. 1971-ci ildə Bakı şəhərində respublikanın hərbi təyinatlı orta internat məktəbi yaradılıb və Cəmsid

Naxçıvanskiyə adı bu məktəbə verilib. Sonralar həmin məktəb hərbi liseyə çevrilib. Böyük sərkərdənin adına indi ölkəmizdə hərbi lisey, ev-muzeyi və tam orta məktəp var.

Həmsöhbətim Zəmfira Adıgözəlova Cəmsid Naxçıvanskiyə ev-muzeyinin yaradılması barədə bildirdi ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 1981-ci il avqustun 8-də Mərkəzi Komitədə Cəmsid Naxçıvanskiyə 85 illik yubileyi münasibəti ilə yığıncaq keçirilib. Muzeyin yaradılması barədə qərar qəbul edildi. 22 oktyabr 1982-ci ildə Naxçıvan MSSR Mədəniyyət Nazirliyinin 276 nömrəli əmri ilə Cəmsid Naxçıvanskiyənin ata evi muzeyə çevrilib. Muzey müvəqqəti birinci mərtəbədə (zirzəmidə) fəaliyyət göstərib. 1987-ci ildən isə geniş tamaşaçı kütləsinin ixtiyarına verilib.

Hazırda muzeydə 6000-ə qədər eksponat var ki, onlardan da 900-ə yaxını ekspozisiyada nümayiş olunur. Muzeyin əməkdaşları Kəngərli sülaləsinin 6-cı generalı Cəmsid Naxçıvanskiyənin hərbi fəaliyyəti və istedadının təbliği ilə məşğulduqlar.

Artıq muzeydə ayrılmaq vaxtıdır. Yolboyu Cəmsid Naxçıvanskiyə ev-muzeyindən əldə etdiyim təəssüratları mənə bir azərbaycanlı kimi da-

ha da qürurlandırmır. Çünki, Cəmsid Naxçıvanskiyə Azərbaycanın hərbi tarixində özünəməxsus yeri olan, haqqında iki dəfə ölüm hökmü çıxarılmış və böyük mənəvi sarsıntılara məruz qalmış, amma bütün bunların qarşısında sinməyən bir şəxsiyyət idi. Buna görə də Kəngərli tayfasının onlarla görkəmli nümayəndəsi arasında Cəmsid Naxçıvanskiyənin həyatı və fəaliyyəti maraqlı meqamları ilə seçilir. General

da yazacağı. Çünki üç müxtəlif quruluşda hərbi xidmətdə olan, sücaətlə döyüşən və hərbi ordenlər, mükafatlar alan, milli diviziyaya yaradan və böyük mənəvi sarsıntılara məruz qalmış, amma bütün bunların qarşısında sinməyən bir şəxsiyyət idi. Buna görə də Kəngərli tayfasının onlarla görkəmli nümayəndəsi arasında Cəmsid Naxçıvanskiyənin həyatı və fəaliyyəti maraqlı meqamları ilə seçilir. General

da yazacağı. Çünki üç müxtəlif quruluşda hərbi xidmətdə olan, sücaətlə döyüşən və hərbi ordenlər, mükafatlar alan, milli diviziyaya yaradan və böyük mənəvi sarsıntılara məruz qalmış, amma bütün bunların qarşısında sinməyən bir şəxsiyyət idi. Buna görə də Kəngərli tayfasının onlarla görkəmli nümayəndəsi arasında Cəmsid Naxçıvanskiyənin həyatı və fəaliyyəti maraqlı meqamları ilə seçilir. General

"O, Vətəni Azərbaycanı, doğulduğu Naxçıvanı çox sevirdi"

1921-ci il sentyabrın 10-da Cəmsid Naxçıvanski Azərbaycan atıcı briqadasının komandiri təyin olunur. Azərbaycan atıcı briqadasının bazası əsasında diviziyaya yaradılmasına görə C. Naxçıvanskiyə təşəkkür elan edilir və mükafat olaraq ona gümüş dəstəklilik qılınc verilir. Gənc sərkərdə yeni yaradılan milli dağ atıcı diviziyasına komandir təyin edilir. 1923-cü ildə isə təhsilini artırmaq üçün Moskvada hərbi akademiyanın ali komanda kursuna göndərilir. Akademiyayı bitirdikdən sonra Bakıya qayıdır və yenidən diviziyaya komandirlik edir.

Artıq o, hərbi taktikani və hərbi elmini dərinləşdirən bilən sərkərdə kimi püxtələşmişdir. Qeyd edək ki, onun bacarıqlı hərbi rəis kimi yetişməsinə məşhur sərkərdələrdən Əlağa Şixlinskiyə və Səməd bəy Mehmandarovun böyük xidmətləri olub. Bu unudulmaz sərkərdələrin köməyi ilə Azərbaycan diviziyası Zaqafqaziya ordusunun taktiki təlim-məşqlərində birinci yeri tutmuşdu. C. Naxçıvanski 1921-ci ildən 1-iyun 1931-ci ilədək Azərbaycan Milli dağ atıcı diviziyasının komandiri olub, 10 il ərzində Azərbaycan Ordusu üzvü kimi əvəzsiz işlər görüb. 1927-ci ildə ikinci dəfə Moskvaya hərbi akademiya, 1928-ci ildə isə Sevastopol şəhərinə hava hücumundan müdafiə kurslarına göndərilir. 1927-1928-ci illərdə hərbi akademiyanın ali komanda heyətindən ona verilmiş xasiyyətnamədə yazılır: "Taktiki təlim hazırlığı qənaətləndiricidir, öz hazırlığını dərinləşdirir, hərbi işə sonsuz məhəbbət göstərir, işdə fəaldir, metodika sahəsində hazırlığı kafidir, komanda xadimliyində təmayüllü böyükdür, diviziyaya rəhbərlik etməyə tam layiqdir".

Cəsur sərkərdə Azərbaycan milli dağ atıcı diviziyasını keçmiş Sovet İttifaqının hərbi tarixində tanınmış, bacarıqlı hərbi və siyasi kadrlar yetişdirmişdir. Məşhur rus sərkərdəsi M.F. Frunze 1923 və 1925-ci illərdə Bakıya gələrkən diviziyaya işi ilə tanış olmuş və Cəmsid Naxçıvanskiyənin fəaliyyətinə yüksək qiymət vermişdir. 1930-cu il oktyabrın 29-da C. Naxçıvanski "Qırmızı Örnək Bayrağı" ordeni ilə təltif edilir. O, Azərbaycan SSR və Zaqaf-

III məqalə

qaziya Mərkəzi İcraiyyə komitələrinin üzvü idi. Xan əsilli olduğundan Kommunist Partiyası sıralarına qəbul edilməyən Cəmsid Naxçıvanski Mir Cəfər Bağırov və onun dostu Lavrenti Bəriya tərəfindən ciddi təqib edilirdi.

1931-ci ilin fevralın 22-də Qırmızı Bayraqlı Qafqaz Ordusunun qərargahında məruzə etmək üçün Tiflisə çağırılan C. Naxçıvanski L. Bəriyanın əmri ilə orada həbs edilir. Həbs edildikdən 18 gün sonra, yeni martın 11-də ona həbs orderi yazılır. Sentyabrın 24-ə kimi Tiflisdə həbsdə qalan Cəmsid Naxçıvanski 25-26 Bakıya göndərilir. 1931-ci il sentyabrın 30-da M. Bağırovun sifarişinə əsasən Azərbaycan Siyasi İdarəsi onu güllələməyi qərar alır. Ancaq S. Orconikidzenin işə qarşısını onu güllələnməkdən xilas edir. S. Orconikidzenin xahişi ilə SSRİ Siyasi İdarəsinin rəhbəri V.R. Menjinski Cəmsidə bağlı məsələni İ.V. Stalinə bildirir. 1931-ci il noyabrın 5-də Mərkəzi Komitənin Siyasi Bürosunun iclasında Stalinin qərarı belə olur: Naxçıvanski bu şərtlə azad edin ki, o, bir daha Zaqafqaziya da işləməsin. Bundan sonra C. Naxçıvanski Moskvaya M.V. Frunze adına Hərbi Akademiyaya dincəliyi kimi göndərilir. 1933-cü ildə kursu bitirən C. Naxçıvanski akademiya müəllimi saxlayılır. O, əsas fəkültənin ikinci kursunun rəisi təyin edilir. 1934-cü ildə isə ümumi taktika kafedrasına rəis təyin edilən C. Naxçıvanskiyə 1935-ci il dekabrın 5-də kombrig, yeni general hərbi rütbəsi verilir. Amma həmyerlimiz 20 may 1938-ci ildə yeni-

həbs edilir. Həmin gün həbs anketində bir məlumat diqqətimizi çəkir. O yazır: "Anam, qardaşım və bacım xarici ölkədə yaşayırlar, onlara heç bir əlaqəm yoxdur. Anamın adı Fəxrəntac, qardaşım adı Davud, bacımın adı isə Laləbəyimdir".

Bu məlumatdan aydın olur ki, Cəmsid Naxçıvanski Moskvada yaşasa da, doğmaları haqqında məlumatı varmı. Sənədlərdən o da məlumdur ki, general Cəmsid Naxçıvanski 52 gün (gecə-gündüz) mühakimə edib, ona ağlalməz işgəncələr verirdi. Keçmiş SSRİ-nin Siyasi İdarəsinin Lefortovo həbsxanasında C. Naxçıvanski 97 gün işgəncələrə mərdlik dözdü. Rusiya ordusunda əvəzsiz xidmətləri olan sərkərdəni 1938-ci il avqustun 26-da qapalı hərbi məhkəmənin qərarı ilə güllələyirlər. C. Naxçıvanski Moskvaya şəhərinin yaxınlığında yerləşən "Kommunarka" adlı məşə məssivində kütləvi qəbristanlıqda dəfn edilir.

Kədərdən də kədərlidir sərkərdənin taleyi. Onun Lefortovada son dəfə çəkilən fotosüretinə baxmaq olmur. Bu qəddər qəddarlıq olarmı?! İgid sərkərdə sınımdan, əyləmədən, hətta vida sözü demədən ölümlənsə də qədrli biridir.

C. Naxçıvanski ikinci dəfə həyata məhz ümummilli liderimiz Heydər Əliyev qaytarır, adını əbədiləşdirir. Ümummilli liderimiz uzaqgörənliklə, böyük iradə və cəsarətlə Bakıda hərbi təmayüllü məktəbə C. Naxçıvanskiyənin adını verdi. O, 1981-ci ildə Azərbaycan KP MK-nın birinci katibi olduğu vaxtda göstəriş verir ki, Naxçıvan şəhərində sərkərdənin doğulduğu ünvanı ev-muzeyi yaradılsın.

Dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev müstəqil Azərbaycanın Prezidenti olduğu illərdə "Cəmsid Naxçıvanskiyə adına Hərbi Liseyin 30 illik yubileyi haqqında" 19 noyabr 2002-ci ildə sərəncam imzalayıb.

Hərbi tariximizin fəxri olan görkəmli sərkərdə C. Naxçıvanskiyənin həyat və fəaliyyəti gəncliyimiz üçün əsl nümunədir.

**Musa QULIYEV
AMEA Naxçıvan Bölməsi
Tarix, Etnoqrafiya və
Arxeologiya İnstitutunun
böyük elmi işçisi, tarix
üzrə fəlsəfə doktoru**

Əlahiddə Ümumqoşun Orduda ilk zabit hazırlığı kursunun buraxılışı olub

Əlahiddə Ümumqoşun Orduda zabit hazırlığı kursunu müvəffəqiyyətlə bitirən 22 məzunun ilk buraxılışı olub. Buraxılış mərasimində Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirinin müavini - Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun komandanı, general-leytenant Kərəm Mustafayev şəxsi heyəti salamladıqdan sonra hərbi hissənin döyüş bayrağı sıra meydanına gətirilib. Azərbaycan Respublikasının Dövlət himni səsləndirilib və buraxılış mərasimi açıq elan olunub.

Mərasimdə məzunlar adından leytenant Əli Abdullayev, valideynlərdən Elxan Alməmmədov çıxış edərək zabit hazırlığı kursunun muxtar respublikamızda təşkil olunmasının ordu quruculuğu istiqamətində həyata keçirilən məqsədyönlü tədbir olduğunu vurğulayaraq dövlət başçısına, eləcə də Ordumuzun rəh-

berliyinə minnətdarlıqlarını bildiriblər. Doğrudan da, Vətənə sədaqətli, peşəkər kadrların hazırlanması mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Buna görə də Naxçıvan Muxtar Respublikasında hərbi kadrların hazırlanması daim diqqət mərkəzində saxlanılır.

Azərbaycan Respublikası Müdafiə nazirinin müavini - Əlahiddə Ümumqoşun Ordu komandanı, general-leytenant Kərəm Mustafayev zabit hazırlığı kursunu bitirən məzunları təbrik edərək deyib ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin ordu quruculuğu sahəsində gördüyü böyük işlər bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilib və bu məqsədyönlü iş Naxçıvan Muxtar Respublikasında da qətiyyətlə aparılır. Belə ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Vəlif Qasıbovun qayğısı ilə hərbi hissələrin maddi təminatı möhkəmlənmiş, şəxsi heyətin mənəvi-psixoloji, fiziki və döyüş hazırlığı səviyyəsi

əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır.

Həyatı keçirilən tədbirlərlə bağlı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev deyib: "Naxçıvanda Əlahiddə Ordunun yaradılması, bu ordunun ən müasir silah-sursat, texnika ilə təchiz edilməsi bizim dövlət siyasətimizdir".

Tam əminliklə deyə bilərik ki, Naxçıvan əhalisi rahat, sabitlik şəraitində yaşayır. Naxçıvan Muxtar Respublikasında Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun varlığı qədim diyarın malik olduğu hərbi qüdrətinin özündə əks etdirilməklə bərabər, düşmənin də

qorxulu kabusuna çevrilib.

Sonra hərbi hissənin döyüş bayrağı sıra önünə çıxarıldı. Azərbaycan Respublikası Müdafiə nazirinin müavini - Əlahiddə Ümumqoşun Ordu komandanı general-leytenant Kərəm Mustafayev zabit hazırlığı kursunu bitirən məzunlara sertifikatları təqdim edərək xidmətlərində uğurlar arzulayıb.

Kurs birincisi Nicat Rəhimov yaş kötyünün buraxılış emblemi verildi. Məzunlar döyüş bayrağı qarşısında and içdilər.

Sonra şəxsi heyətin təntənəli kolobu.

**Nəriman NƏCƏFOV,
"Azərbaycan Ordusu"**

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin 2015-ci il 29 may tarixli sərəncamına əsasən, Azərbaycan vətəndaşlarının müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışı və müddətli həqiqi hərbi xidmətdən ehtiyata buraxılması başa çatıb.

Gənc əsgərlər Vətənə sədaqət andı içməyə hazırdırlar

Hərbi xidmətinə başa vurmuş hərbi qulluqçulara Müdafiə nazirinin adından nümunəvi xidmətlərinə görə təşəkkür elan edilib, Vətənə layiqli övladlar yetişdirdiklərinə görə valideynlərə minnətdarlıq bildirilib, gənc əsgərlərə isə hərbi ənənələri uğurla davam etdirərək Silahlı Qüvvələrimizin döyüş salnaməsinə yeni-yeni parça səhifələr yazmaları arzulanıb.

Artıq bir aydan çoxdur ki, gənc əsgərlər hərbi həyata qədəm qoyub və ilk əsgəri bilik və vərdislərə yiyələnirlər. Müdafiə nazirinin müvafiq əmrinə əsasən onların xidmət keçmələri üçün hər cür şərait yaradılıb. Peşəkər zabitlər, psixoloqlar gənc əsgərlərin adaptasiyası dövründə səmərəli fəaliyyət göstərirlər. Gəncər nizamnamələri dərinəndən öyrənir, ilkin sıra hazırlığı və fiziki hazırlıqda yaxından iştirak edir, hərbi hissənin keçdiyi döyüş yolu ilə tanış olurlar, xidmət ehtiyatından gəlmələri yerlərinə, memarlıq abidələ-

rinə, muzey və mərkəzlərinə ekskursiyalar edirlər.

Lənkeran qarnizonunun hərbi hissələrində gənc əsgərlərin mənəvi-psixoloji hazırlığı, onların asudə vaxtının səmərəli təşkili ilk gündən diqqət mərkəzindədir. Növbəti tədbirlərdən birin-

də rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri, Qarabağ və Əfqanıstan müharibəsi veteranları, yazıçılar, mədəniyyət xadimləri gənc əsgərlər qarşısında çıxış edərək, onlara rayonun tarixi, qəhrəmanlıq ənənələri barədə geniş məlumat verib, əsgəri

ənənələri uğurla davam etdirməyi arzulayıblar.

Xalq artisti Qabil Quliyev ulu öndər Heydər Əliyevin "Orduda xidmət edən əsgərlər, borcunu yerinə yetirən gəncər xalqımızın, cəmiyyətimizin içində hörmətli, dəyərli insanlardır. Həyatını

bu şərəfli peşəyə - ölkəni, Vətəni qorumaq peşəsinə həsr edən zabitlər, hərbiçilər Azərbaycan xalqının daim hörmət və ehtiramını qazanacaq" sözlərini xatırladaraq əmin olduğunu bildirib ki, 2015-ci ilin iyul çağırışının gənc əsgərləri də Vətə-

nə, xalqa sədaqətlə xidmət edəcək və onlara göstərilən etimadı doğruldacaqlar.

İki "Qırmızı Ulduz" ordenli, Əfqanıstan müharibəsi veteranı Əflatun İsmayilov, Qarabağ müharibəsi veteranı Əlisəfa Ağayev və şair Ağa Mircavadın çıxışları da maraqla qarşılanıb.

Ağdam rayonunun Abdal-Gülablı kəndindən olan gənc əsgər Ayxan Cəbrayilov deyib: "Kəndimiz Azərbaycan mədəniyyətinə çox görkəmli şəxsiyyətlər bəxş edib. Ancaq kəndimiz neçə illərdir ki, düşmən tapdağındadır. Mən və yaşıdlarımız işğal altındakı torpaqlarımızı azad etmək arzusu ilə hərbi xidmətə gəlmişik. Doğrudur, əsgər həyatının özünəməxsus çətinlikləri vardır. Lakin Vətənimizi, xalqımızı, dövlətimizi ürəkədən sevməyən gənc bu çətinliklərdən qorxmamalıdır. Biz hərbi elmini, etibar edilmiş silah və döyüş texnikalarını dərinləndirəcək, komandir və rəislerin əmrini sözsüz yerinə yetirəcək, çətin, lakin şərəfli yolu uğurla keçəcəyik".

Müdafiə Nazirliyi rəsmisinin və hərbi hissə komandanının də iştirak etdiyi gənc əsgərlərlə və onların valideynləri ilə görüşlər zamanı vurğulanı ki, torpaqlarımızın bir hissəsi düşmən işğalındadır. Qarşımızda duran ən mühüm vəzifə isə bu torpaqları düşmən əsarətindən xilas etməkdir. Hər birimiz Ali Baş Komandanın əmrinə hər an hazır olmalıyıq.

Gənc əsgərlərimiz artıq Hərbi And - Vətənə sədaqət andı içməyə hazırdırlar.

**Müdafiə Nazirliyi
Mətbuat Xidməti**

"Kütləvi informasiya vasitələrində hərbi mövzuda materialların hazırlanması və informasiya təhlükəsizliyi" mövzusunda seminar keçirilib.

Əlahiddə Ümumqoşun Ordu və kütləvi informasiya vasitələrində çalışan nümayəndələr arasında əlaqəli işin təşkili hansı səviyyədədir, informasiya təhlükəsizli-

İnformasiya təhlükəsizliyi böyük önəm daşıyır

lik, informasiya təhlükəsizliyini qorumaq üçün jurnalistlər nələrə diqqət etməlidir və onların vəzifələri nədir? Bu suallara Naxçıvan Muxtar Respublikası Televiziya və Radio Şurasının Əlahiddə Ümumqoşun Ordu ilə birgə təşkil etdiyi seminarda aydınlıq gətirilib.

Seminar giriş sözü ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Televiziya və Radio Şurasının üzvü Fərasət Əsədullayev çıxış edib.

Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun Mənəvi-Psixoloji Təminat Şöbəsinin rəisi polkovnik Mirqiyas Rüstəmov bildirib ki, görülən tədbirlər nəticəsində hərbi hissə və bölmələrdən kənar informasiya təhlükəsizliyi qaydalarını ciddi şəkildə pozan, əməliyyat şəraitinə mənfi təsir edən məlumatlar sızır, kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri də vətəndaşlıq mövqelərini ortaya

qoyaraq dezinformasiya yayaraq düşmənin niyyətini real məlumatlarla puça çıxarırlar.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkil Aparatının şöbə müdiri Abil Orucəliyev "Hərbi informasiya təhlükəsizliyinin hüquqi tənzimlənməsi" mövzusunda məruzə edib, KİV qanunvericiliyində informasiya fəaliyyətinin hüquqi qaydaları və hərbi in-

formasiya təhlükəsizliyində hansı normativ-hüquqi aktlara əməl etməyin vacibliyi və digər məsələlər haqqında danışıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının Televiziya və Radio Şurasının baş məsləhətçisi Ləman Nəcəfzadə "Hərbi informasiya təhlükəsizliyinin qorunmasında telejurnalistlərin rolu və jurnalistlərin vəzifələri" mövzusunda

çıxış edib. O, qeyd edib ki, hər sahədə çalışan jurnalist söz azadlığının bütün tələb və qaydalarına, o cümlədən dövlət sirlərinin və hərbi sirlərin qorunmasına əməl etməlidir. Jurnalist peşəkərligi hansı informasiyanın dövlət sirri olub-olmadığını ayırd etməyə yetərlilə olmalıdır.

Daha sonra mövzu ətrafında müzakirələr olub.

Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun Mənəvi-Psixoloji Təminat Şöbəsinin mülki qulluqçusu Nəriman Nəcəfov bəzi kütləvi informasiya vasitələrində hərbi verilişlərin hazırlanmasında yolverilən nöqsanların və hərbi sirlər təşkil edən məlumatların qarşısını almaq məqsədilə hərbi qaydalara əməl etməyin vacib olduğunu bildirib.

Sonda seminar iştirakçılarının suallarına aydınlıq gətirilib.

**Nəriman NƏCƏFOV,
"Azərbaycan Ordusu"**

Publisistik düşüncələr

Bu yol Qarabağa aparır

...Göy üzünə dayağ bildiyim Palıdın meydan kölgəliyinə el sığışar. Budaqları qartal qanadı kimi gərillən Palıd neçə illərdi Ana Torpağa oğulluq eylənlərin uğurunun urvadı; yazda-payızda yağış ərca olana çatırdı, yayın bürküsündə kölgəlik....

Beş-on addım o yanda duyanların, duyumlarının, duyğularının söz çəməsi bildiyim bir çəmə çağlayır. Könlü qubarlananlar, dərdiylə baş-başa qalanlar, gecəsi ki, gecədi, gündüzdə de gecəyə dönənlər, görər gözləri dünyadan küsənlər, dərdi keşənlər, ... Çəmənin əvazını yaşantılarına Tanrı payı bilir....

Bürküdü. Ağacların ufacıq Budaqları da, Budaqların ufacıq Yarpaqları da bir əsilimlə meh həsrətindədi. Elə Çəmə də. Bir əsilimlə meh Ağaca, Ağacda Yarpağa könlü xoşluğu verirsə, Çəmənin zümzüməsi bir az da şirinləşir. Şirinləşən zümzümədə ruh hökmü var, bu zümzümə Torpaq uçdudu, Torpağı vətənləşdirən üçün....

...Yağış səpəliyin. Palıdın qol-budağının altına sığınanlar uğur üstə bu yağış arzulamasına da, qoşa ovucunu yağışın altına tutur. Göylərin göz yaşını ovuc-ovuc yıqmaq, Torpağın qaysaqlamayan yaralarına məlhəm etmək niyyətindədi. Göylər Yerə küsənsə, Yerlər küsənsə, bir ovuc yağışda da nəse var, şübhəsiz. O bir ovuc yağışa görə əlləri göy üzünə açılı qalanlar azdımi?..

...Yağış kəşər-kəməz Palıdın çətir budaqları arasından ilahi bir işiq süzülür. Göy üzünün göy qurşağıdır. Qövsi-qüzehdi. Göz görür, könlü xoşlanır, ürək uçunur. Bu gözəlliyi gözlərinə, gözlərindən ürəyinə köçürənlər vəhə bənzer bir səse sarı boyların. Çəmənin oxumasıdır. Duyanlar üçün oxuyur. Ürəklə oxuyur, ürəyinə səse büküb oxuyur: Sevin bu Torpağı. Bu Torpaqda Palıdlar boy atır, böyüyür, Torpağı sevenlərin uğuruna ətək sərir. Mehi sevin, tasalananın hopyuna yetir. Yağış sevin, gözlemədiyiniz məqamda, gözlemədiyiniz yerdə ovucunuzu sevin. Qövsi-qüzehi sevin. Həsrət gözlərinə gözəllik payıdır, göy üzünü Vətən adına uğur üstə olanlardan əsirgəmir. Yüz-yüz illərdi belədi, yüz-yüz illər də belə olacaq....

Könlüm atlanır. Bir bayatı kövrəkliyinə təslim oluram:

*...dərdi dara,
Daraq al, dərdi dara.
Əlimdə imkan olsa,
Çəkərdim dərdi dara!..*

Nə düşündüyümü duyubmuş kimi, "Xalq ordunun, ordu xalqın dayağıdır" deyir Palıd, "Vətən üçün hər birimiz bir əsgərlik" deyir hər kəlməsi şəhd-şəkər olan Çəmə, "Qəhrəmanlıq ənənələrini yaşadaq" deyir şirin-şirin əsən Meh, dənəbir-dənəbir yağın Yağış, "Gərək bu gün hər anımız Vətən desin!" deyir göy üzünün baxışı, baxışlarımızın naxışı olan Qövsi-qüzehi....

Murov bu kəlmələri eşidir deyəsən; bir boy da dikədir. Sinesindən sürüşüb düşən çığırları, yollara baxır. Çığırlar yollara qarışır, yollar dolanıb ellərdən keçir. Analar var, illərdi gözləri yollardan yığılır. Gədənər ki, gedir, anaların umacaqlı baxışları gələnlərin üzündən üzülür. Çoxu "Ana, Murovdan gələrim..." deyir, "Yolumuz Qarabağadır!" deyib də uzaqlaşır, ayaq saxlamır. Ürəyi çəkib aparır onu....

Torpağı dınşıyıram: Sabahın tarixləşməsinin mənəvi yükü bu günün çiyinlərinə düşür. Bu gün sabahlar üçün yaşanırlar. Yaşam fəlsəfəsini Palıddan, Çəmədən, Mehədən, Yağışdan, Qövsi-qüzehəndən öyrənir, - deyir Ana Torpaq. Ana Torpağın sözü Vətənin sözüdü....

...Vətənin çağırışı vəhə misalıdır. Xisletində Palıdıq, Çəməlik, Mehlik, Yağışlıq, Qövsi-qüzehlik olanlar Torpağın sözünü vəhə kimi eşidir. Eşidib də uğura çıxır. Uğurda olanların sırası çəkər gözlərini. Abdulla Qurbanı de öndə gədənənlərin sırasındadı. İlham Zəkiyevlə çiyin-çiyinə irəliləyir. Bu yerləşin güc aldığı inamə necə bağır basmayasan?! Qarabağa aparır bu yol!

Bu yol Böyük Qələbəyə aparır!..

**Rəşid HÜSEYNOV,
"Azərbaycan Ordusu"**

Sürətli, çevik, möhkəm

Mingəçevir şəhərində Hərbi Hava Qüvvələrinin hərbi hissələri arasında yüngül atletika üzrə yarış keçirilib.

Zabit İkrəm Səferov yarış iştirakçılarını salamlayaraq bildirib ki, həm hərbi hissənin ərazisində, həm də şəhər stadionunda iştirakçılar üçün bütün şərait yaradılmışdır. Yarışın sonunda qaliblər fəxri fərmanlar, diplomlar və kuboklarla mükafatlandırılmışlar.

Hərbi hissələr arasında birinci yeri mingəçevirliklər tutmuşlar. Baş leytenant Cavad Məmmədovun kapitanı olduğu komanda ən yüksək nəticə göstərmiş və kubokla mükafatlandırılmışdır.

3000 metr məsafəyə qaçışda gizir Faqət Quliyeva, 100 metr məsafəyə qaçışda isə əsgər Billuri Xəlilov finişə hamdan tez çatmışlar.

Yarışa hərbi hissə ilə birgə Mingəçevir şəhər Mədəniyyət və Turizm şöbəsinin kollektivi tərəfindən hazırlanmış konsert proqramı ilə yekun vurulmuşdur.

"Azərbaycan Ordusu"

Baş leytenant Əhmədov Babək Elşon oğluna 2010-cu ildə verilmiş zabitin şəxsi vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Kursant Məmmədov Simran Qalib oğluna 2014-cü ildə verilmiş hərbi bilet və əmək haqqı kartı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Məsul katib

polkovnik-leytenant
İlham BEHBUDOV

Telefonlar

Baş redaktor: (012) 510-71-97 (faks);
Baş redaktorun müavini: (012) 510-64-27;
Məsul katib: (012) 510-71-98
Məktublər şöbəsi: (012) 510-64-28;

Ünvanımız

Bakı şəhəri, akademik
Şəfaət Məhdiyev küçəsi 144,
"Qızıl Şorq" hərbi şəhərciyi

Növbətçi

mayor
Bəxtiyar ƏLİYEV

Qəzetin hesabı

Nərimanov Rayon Xəzinədarlığı
Kod: 200189
VÖEN: 1500428611

Qəzet həftədə iki dəfə (III-VI günlər) nəşr olunur.
"Azərbaycan Ordusu" qəzeti kompüter mərkəzində səhifələndirilib. "Hərbi nəşriyyat"ın mətbəhsində hazırlanmış diaqnozitivlərdən çap olunur. Əlyazmalara rəy verilmir, təqdim edilən yazılar müəllifə qaytarılmır.

Lisənziya № 361

Sifariş № 600
Nüsxə 4700